

Izzómúlt

GÁL ISTVÁN

A füzet harmincnégy oldalon tartalmazza a hazánkban akkor forgalomban lévő személygépkocsik döntő többségéhez alkalmazandó különféle izzólámpák (izzók) jellemző adatait. A felsorolt gyártmányok: AUDI, BMW, DACIA, FIAT, P. FIAT, FORD, MERCEDES, MOSZKVIC, NSU, OPEL, PEUGEOT, RENAULT, SIMCA, TRABANT, VOLGA, VOLVO, VOLKSWAGEN, WARTBURG, ZAPOROZSEC, ZASTAVA, ZSIGULI. Mindezen gyártmányok egyes típusai közül meglepően sokhoz, összesen száztizenhathoz tartalmaznak adatokat a táblázatok. Érdekesség, hogy a felsorolásban található tíz olyan típusváltozatpár, melyek 6 V-os, illetve 12 V-os változatban is készültek, úgymint a FORD, OPEL, RENAULT, VOLKSWAGEN, WARTBURG egyes típusai. Ezekon kívül a TRABANT akkori összes típusához is még 6 V-os izzókat kellett alkalmazni. Mai szemmel nézve az is meglepő, hogy egykor az alapvetően jellemző „keleti” gépkocsik mellett milyen sok „nyugati” személygépkocsihoz találunk adatokat. Ez utóbbiak már akkor is közlekedtek útjainkon, persze nem nagy gyakorisággal. A kiadványban, ábécé sorrendben jól megfér egymás mellett egy oldalon például a BMW

Közel négy évtizedet utazhatunk vissza az időben, ha fellapozzuk a régi AUTÓKER kiadványt. Az egykori AUTÓKER, azaz Autó- és Alkatrészkereskedelmi Vállalat, Műszaki Dokumentációs és Vevőszolgálati Osztálya 1976-ban összeállított és kiadott egy IZZÓLÁMPA TÁBLÁZAT című tájékoztató füzetet. Fogalmazásuk szerint a szándékuk: „segítséget kívánunk nyújtani gépkocsijához megfelelő tartalék izzólámpa készlet biztosításához”. Megjegyzendő, hogy akkor még kötelező volt a tartalék izzókészlet, ami 2009. október 1-jétől már nem kötelező, de ajánlott.

és a DACIA egy-egy típusa. A közel negyven évvel ezelőtti felsorolásban található keleti gyártmányok szinte mind, de egyes nyugati márkák is letűntek (pl. NSU, SIMCA). Ma még működő egyedeik a muzeális jellegű járművek sorába tartoznak. A kiadvány táblázataiban, húsz különböző, úgynevezett izzóbeépítési helyet megnevezve (a fényszórótól a parkolólámpáig), felsorolták az adott gyártmány/típushoz alkalmazandó izzókat 1. Természetesen a nevezett gépkocsi felszereltsége függvényében. Újabb érdekességek: a felsorolt járművek közül huszonötnek

volt parkolólámpája, negyvennégynek oldalsó irányjelzője, és hetvenegynek hátrameneti lámpája. A két utóbbi lámpa ma már kötelező. Az ajtókra szerelt ún. nyitott ajtó jelzőlámpa — mely ma sem általánosan alkalmazott — csupán két „keleti” autón volt található (Skoda 110R, ZSIGULI VAZ 2103). A kiadvány bevezetőjében olvasható, hogy a táblázatokban megadott — az izzókon található — típusszámok minden esetben Tungsram gyártmányú izzókat azonosítanak. Csupán tizenöt gépkocsi esetében a műszerfal-megvilágítás, illetve az ellenőrző és jelző-

Feszültség	BMW 2900-2800			DÁCIA 1300			FIAT 500			FIAT 600 D		
	12 V			12 V			12 V			12 V		
Az izzó beépítési helye	Az izzó típus-száma	Telj. W	Darab	Az izzó típus-száma	Telj. W	Darab	Az izzó típus-száma	Telj. W	Darab	Az izzó típus-száma	Telj. W	Darab
Fényszóró	1931	45+40	4	1931	45+40	2	1931	45+40	2	1931	45+40	2
Helyzetjelző + ir. jelző lámpa M.							1077	21+5	2	1077	21+5	2
Helyzetjelző lámpa M.	2662	4	2	2619	5	2						
Írányjelző lámpa M.	1057	21	2	1057	21	2						
Helyzetjelző + stoplámpa H.				1077	21+5	2	1077	21+5	2	1077	21+5	2
Helyzetjelző lámpa H.	2619	5	2									
Stoplámpa H.	1057	21	2									
Írányjelző lámpa H.	1057	21	2	1057	21	2	1057	21	2	1057	21	2
Rendszám-tábla világítás	7546	5	2	2619	5	1	2619	5	1	2619	5	1
Oldalsó irányjelző lámpa							2656	3	2	2656	3	2
Hátrameneti fényszóró	1057	21	2									
Utastér megvilágító lámpa	7546	5	2	7546	5	1	7538	3	1	7538	3	1
Motortér megvilágítás	7546	5	1							7546	5	1
Csomagtér megvilágítás	7546	5	1	7546	5	1						
Kesztyűtartó lámpa	2662	4	1	7546	5	1						
Műszerfal megvilágítás	u. f.	3	5	2656	3	3	2656	3	1	2656	3	2
Ellenőrző és jelzőlámpák	u. f.	1, 2	6	2656	3	8	2656	3	6	2656	3	7
Nyitott ajtó jelzőlámpa												
Szivargyújtó fészek												
Parkolólámpa												

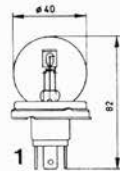
- 5 -

GÉPKOCSI IZZÓLÁMPA TÍPUSOK

Aszimmetrikus fényszóró izzók

Típuszám	V	W	Ábraszám
1926	6	45+40	1
1931	12	45+40	1

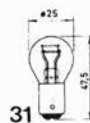
Fej: P45t-41

Kétfonális stoplámpák

Típuszám	V	W	Ábraszám
1006	6	18+5	31
1089	6	20+5	32
1076	6	21+5	32
1021	12	18+5	31
1099	12	20+5	32
1077	12	21+5	32

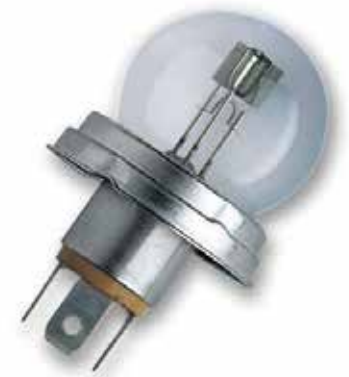
Fej: BAY 15d

lámpák izzóinál a típuszám helyett ü.f. (üvegféjű) jelzés található. Ezen helyeken alkalmazandó izzók nem a Tungsram gyártmányai voltak. A füzet utolsó négy oldalán található a táblázatokban megjelölt izzók összesített áttekintő felsorolása, hat különböző csoportba sorolva. A felsorolásban megtalálhatók a következő adatok: típuszám, V (feszültség), W (teljesítmény), és a fej nemzetközi jele. Az azonos rendeltetésű, megegyező fejkialakítású 6 V-os, illetve 12 V-os izzók típuszáma nem azonos. A teljesítményadatokat

szemlélve látható, hogy egyes izzókat ma már nem alkalmaznak a gépkocsik lámpáiban. Például a jelzőlámpaizzók közül a kétfonális, azaz két izzószálalast. Az egyik csoportban található az ún. szoffita izzók, melyeket jellemzően rendszám-megvilágító lámpákban, illetve a gépkocsik belsejében egyéb rendeltetésű lámpákban alkalmaztak, alkalmaznak ma is. A füzetben felsorolt gépkocsik közel egy tizedének egyes, leszerelhető burás jelzőlámpáit (irányjelző, fék stb.) is szoffita

izzókkal szerelték. Az ilyen kialakítású lámpák a mai személygépkocsikon már nem jellemzőek, ezért egyre kevésbé alkalmazzák a szoffita izzókat. Az említett négy oldalon található még az izzók, és külön a fejkialakításokat szemléletesen bemutató ábrák. 2. A fejek jelzéseit áttekintve megállapítható, hogy a műszerfal-megvilágító, illetve ellenőrző és jelzőlámpaizzók közül három korábbi a mai gyártmányismertetőkből már nem található. Azóta felváltották őket az azonos rendeltetésű üvegféjű izzók. Megjegyzendő, hogy sajátos módon maguk az izzók nemzetközi jelei sehol sincsenek feltüntetve a füzetben. A felsorolt izzók közül a feladatát, konstrukcióját tekintve mindenképp kiemelkedő az akkori fényszórók (távolsági/tompított) kétfonális, azaz két izzószálal, gömmburás izzója, melynek nemzetközi jelzése egykor és ma is: R2. 3. Említettük „biluxizzó” vagy „kanalas izzó” megnevezéssel is. Az izzót akár tekinthetjük a H4-es ősenek is. A kiadványban felsorolt összes személygépkocsi fényszórójában akkor még kizárólag az R2 jelű izzó volt használatos. E tény is meglepő lehet, hiszen közvetlenül az 1970-es évek elején már megkezdődött a H4-es izzók gyártása, alkalmazása. A Tungsram 1974-ben kezdte gyártani, a tömeggyártás 1976-ban indult el. Az ENSZ-EGB, „Egységes feltételek gépjárművek és pótkocsijuk jóváhagyott lámpaegységeiben alkalmaz-

ható izzók jóváhagyására” című 37. számú Előírás (37.R), az R2/1-3 számú adatlapokon tartalmazza az R2-es izzó műszaki jellemzőit. A fej típusjele P45t. Személygépkocsikhoz készült 6 V-os és 12 V-os változatban, 45/40 W teljesítménnyel. Off-road használatra gyártották nagyobb teljesítménnyel is. Készült fehér és szelektív sárga (kadmiumsárga) színben. Gyártottak egy sajátos változatot is, melynek nem gömb, hanem tojásdadforma buraja volt, szintén P45t jelű fejjel. 4. A halogénizzók megjelenését követően megszületett az R2-es izzó csőburás halogénváltozata, azonban a fejkialakítás nem változott. 5. A jóváhagyott változat 45/40 W-os. Ezt a fajta izzót a különböző gyártmányismertetőkből a következő jelölések valamelyikével azonosítják: HR2, Halogen R2, R2 Halogen, ritkábban R2. Ez utóbbi jelölés félreértésre adhat okot, azonban használatos. Talán nem véletlenül, ugyanis a halogénváltozatú R2-es a hagyományost háttérbe szorítva, igen elterjedten alkalmazott izzó lett. Nemcsak az akkori idők újabb tervezésű fényszóróiban alkalmazták, hanem az egyforma fej, valamint a tompított

fény izzószáznak a referenciasíkhöz viszonyított azonos távolsága miatt, a gömbburás helyett cserealkatrészként is. 6. Hangsúlyozandó, hogy ez az izzó a hasonlatossága ellenére sem azonos azokkal a P45t jelű fejjel rendelkező, többségükben nagyobb teljesítményű H4 jelzésű izzókkal, melyeket egyes – közúti közlekedésre nem használható – fényszórókhoz gyártanak. Ezek a H4 jelű izzók nem rendelkeznek jóváhagyással.

Az ENSZ-EGB 1. számú Előírás (1.R) tartalmazta az R2-es izzóval szerelt fényszórók jóváhagyására, a 2. számú Előírás (2.R) pedig az R2-es izzók jóváhagyására vonatkozó egységes feltételeket. Ezen előírásoknak a technikai fejlődést követő módosításai – kivonatosan – a következőket eredményezték. 1.R szerinti újabb jóváhagyás új tervezésű fényszóróra már nem adható. Adható azonban jóváhagyás az 1.R szerint olyan gyártmányokra, amelyeket kizárólag csak használatban lévő járművekhez gyártanak, illetve azokra szerelnek cserealkatrészként. Egyben engedélyezhető az 1.R szerinti jóváhagyott fényszórók felszerelése a használatban lévő járművekre, feltéve, hogy cserealkatrészként

szolgálnak. Nem adható ki 2.R szerinti újabb jóváhagyás R2-es izzóra. Az R2-es izzó a 37.R hatálya alá került, ezért megtiltható az 2.R szerint jóváhagyott R2-es izzó alkalmazása, ha nem felel meg a 37.R-ben foglalt követelményeknek. Azonban adható jóváhagyás a 37.R szerint az R2-es izzóra, ha használatban lévő járművekhez gyártják és használják cserealkatrészként.

Természetesen az 1.R, illetve a 2.R előírás szerint jóváhagyott alkatrészek korábban kiadott jóváhagyásai időkorlátozás nélkül érvényben maradnak. Ezzel együtt a fentebb említett korlátozások következménye, hogy a hagyományos R2-es, mint régi idők tanúja, lassan elmúlik. Egyes gyártók terméklistáján már nem is található. Helyette a jóváhagyással rendelkező halogénváltozatot ajánlják. Bizonyos idő elteltével lehet, hogy a helyettesítő is hasonló sorsra jut? A muzeális jellegű járművek azon tulajdonosainak, akik feltétlenül ragaszkodnak ahhoz, hogy autójuk minden részletében korhű legyen, bizony tanácsos tartalékolni a ma még helyenként fellelhető gömbburás R2-es izzókból. ■